

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Pasarét, 2023. július 27.
(csütörtök)

Szepesy László

6. HA TUDOD, AKADÁLYOZD MEG A BÚNT

Énekek: 62,1-2, 62,3-5

Alapige: Ámós 1,9-10

„Így szól az Úr: Három bűne miatt Tírusznak, sőt négy miatt, nem fordítom el, mert az egész rabnépet Edomnak adták át, és nem emlékeztek meg a testvéri frigről. Tüzet vetek azért Tírusz kőfalára, és az emészti meg az ő palotáit.”

Imádkozzunk!

Dicsőítünk és magasztalunk azért, kegyelmes mennyei Édesatyánk, amiért Dávid is így tehetett Rólad bizonyosságot, hogy csak Benned van nyugalma, csak Te vagy erős kősziklája és bástyája. Dicsőítünk és magasztalunk azért a kegyelemért, amelyet Jézus Krisztusban nekünk elkészítettél, amelyet Szentlelked által a hiten keresztül nekünk adtál, amely miatt jó reménységünk lehet a jövőnkre nézve, és még inkább az ítélet napjára és az örökkévalóságra nézve. Magasztalunk azért, mert gyermekeiddé fogadtál minket, Ellened lázadókat, megvilágosítottad sötét szívünket Krisztus ismerete által. Köszönjük, hogy nap mint nap gondod van arra, hogy ne tévelyedjünk el Tőled, és amikor mellékutakon járunk is, akkor is utánunk jössz, mint jó Pásztorunk, és nem hagyod, hogy Tőled elszakadjunk. Magasztalunk, hogy ezzel a reménységgel, bizalommal, atyai szereteted felőli bizonyossággal nézhetünk szembe ítéleteiddel, és nézhetünk a golgotai keresztre, hiszen minden kárhoztatásunk, minden bűnünk büntetése ott teljesedett be. Urunk, amikor Igédben magadról tanítasz minket, és arra akarsz elvezetni, hogy még inkább megismerjük a Te ítéleteidet, akkor azt

HA TUDOD, AKADÁLYOZD MEG A BÚNT

---

akarod, hogy megalázzuk magunkat, bűneink felett bánkódjunk, és a Te szabadításodban reménykedjünk és azt kérjük.

Ezért a mai alkalommal is szeretnénk, hogy a Szentlélek igéden keresztül munkálkodjon bennünk, dicsőítsen meg Tégedet, lássunk Téged hatalmasnak, fenségesnek, igaznak, de egyúttal kegyelmesnek, Megváltónak és Szabadítónak. Kérünk, hogy az elhitt ige váljon számunkra fontossá, legyen gyümölcsözővé, mutakozzon meg életünkön, ne csak szavainkon, ne csak gondolatainkban, hanem tetteinkben, mindenben, ahogyan élünk.

Így kérünk, áldd meg mai istentiszteletünket, dicsőítsd meg magadat a mi szívünkben, életünkben Krisztusért!

Ámen.

Igehirdetés

Vasárnap a filiszteusok elleni ítéletes jövendölést tanulmányoztuk, ami elsősorban az emberkereskedelem és a rabszolga-kereskedelem kérdéseivel volt kapcsolatos. Ma a Tírusz elleni jövendöléssel folytatjuk a könyv tanulmányozását. Ha a két jövendölést összehasonlítjuk, észre fogjuk venni, hogy a nyelvezetük és üzenetük rendkívül hasonlít egymásra. Tírusz esetében is a rabszolga-kereskedelem kérdése volt a fő bűn, ami miatt Isten ítéletet hirdetett ez ellen a nép ellen. Összességében a Tírusz ellen mondott jóslat rövidebb és tömörebb változata a filiszteusok elleni ítéletnek. Egy nagyon fontos különbség azonban van a kettő között. Míg Ámós próféta a filiszteusok mohóságát, pénzimádatát hangsúlyozza, Tírusszal kapcsolatban mást emel ki, mégpedig a következőt: „nem emlékeztek meg a testvéri frigyről”, más szóval szövetségről. Azt szeretném, ha erre figyelnék oda a mai alkalmon, hogy mit üzen nekünk az Úr ezen az ítéleten keresztül.

Mielőtt erre rátérnénk, előbb kicsit hadd beszéljek Tírusz városáról és történelméről, háttéréről, hogy jobban megértsük magát a próféciát és az ítéletet is. Ámós próféta idejében Tírusz volt a föníciai nép országának fővárosa. Az ország másik híres városa Szidón volt. Tírusz és Szidón gyakran szerepel együtt a Szentírás más könyveiben. Néha egyébként a föníciai népet a mi bibliafordításunkban együttesen csak szidóniaknak nevezi az Ige. Tírusz és Szidón is kikötővárosok voltak a Földközi-tenger partján, a mai Libanon területén, Izráeltől északra. Tírusz és általában a föníciaiak – mint azt valószínűleg többen tudjuk – híres tengeri kereskedők voltak, hajósok, akik bejárták a Földközi-tengert. Ha elolvassuk Ezékiel könyvének 27. fejezetét, láthatunk egy hosszú listát azokról a különböző árucikkekről, amelyekkel kereskedett ez a nép, valamint egy hosszú listát azokról a nemzetekről, népekről, akikkel kereskedtek (hosszú a lajstrom, még a görögökkel is volt kapcsolatuk). Más szóval Tírusz egy hatalmas kereskedelmi hálózat központja, fő csomópontja volt. Sajnos a kereskedelmi árucikkek közé – szabad így mondani – beletartoztak a rabszolgák is, ahogyan arról több próféta is beszámol a Szentírásban.

Tírusz történelmének nagy részében meglehetősen jó kapcsolatot ápolt Izráellel. Dávid és Salamon király ideje alatt vált ez a kapcsolat szorossá a két

nemzet között. A Libanon-hegység környéke a kiváló minőségű cédrusfáiról volt ismert, ezért Dávid király kereskedelmi megállapodást kötött Hírámmal, Tírusz akkori királyával (2Sám 5,11). Ez az igeszakasz azt is megemlíti, hogy Dávid király nemcsak cédrust, hanem ácsokat és kőműveseket is kapott Tíruszból, akik aztán királyi palotát építettek neki. Tehát valahányszor a királyi palotára néztek Jeruzsálemben azok, akik ismerték a történetét, eszükbe kellett jusson Tírusz városa. Amikor Salamon lett a király, ez a kapcsolat még inkább megerősödött. Hírám tíruszi király azonnal felkereste Salamont hatalomra kerülése után (1Kir 5). Salamon a templomépítéshez szintén innét vásárolt cédrus- és ciprusfa rönköket és gerendákat. Ezt mondja még a két nép viszonyáról: „*békesség lett Hírám és Salamon között, és ők szövetséget kötöttek egymással*” (1Kir 5,12). Tehát Izráel életének két ikonikus épületét: a királyi palotát, valamint a jeruzsálemi templomot a tírusziak segítségével építették meg az izráeliek. Valahányszor ezekre az épületekre tekintettek, eszükbe kellett, hogy jusson a két nép közötti akkori békés és szoros kapcsolat.

Izráel történelmében előre tekintve azt találjuk, hogy később is jó volt ez a viszony, még azután is, hogy Izráel országa északi és déli királyságra szakadt szét. Akháb északi, izráeli király feleségül vette Jézabelt, aki egy szidóniai hercegnő volt (1Kir 16,31). Tudjuk jól, hogy ez aztán sok bűnnel és bajjal járt, tehát ez a házasság semmiképpen nem volt dicséretre méltó, de most nem ebből a szemszögből említem ezt meg, hanem hogy lássuk, hogy a két ország szövetségi, diplomáciai kapcsolatai milyen jók voltak, hogy az egyik király a másik lányát vette feleségül.

Viszont ez a kapcsolat valami miatt megromlott. A Szentírás nem ad nagyon világos képet erről, a próféták emlegetik az ítéletek során Tíruszt és Szidónt, és hogy különféle bűnöket követtek el. Lényeg a lényeg: Krisztus korára a két város hírhedtté vált a gonoszságáról. Ezt a Lukács evangéliuma 10. fejezetéből tudjuk, amikor Krisztus ezt a két várost említi meg. Amikor Urunk megfedd néhány izráelita várost azért, mert elutasították a Tőle hallott evangélium üzenetét, akkor megemlíti Tíruszt és Szidónt annak példájául, hogyha az ő városaikban és az ő idejükben történtek volna azok a csodák, amelyeket Krisztus megcselekedett, akkor ezek a városok és népeik zsákba öltözve, hamuba ülve megtértek volna. Azt is mondja, hogy az ítélet napján Tírusz és Szidón számára elviselhetőbb lesz az ítélet, mint azoknak a zsidóknak, akik személyesen találkoztak Krisztussal, mégis elutasították Őt és az evangélium üzenetét (Lk 10,13-14). Miért pont Tíruszt és Szidónt hozza példaként Krisztus? Azért, mert ezek a városok a zsidók számára elrettentő példák voltak arra, hogy milyen nagy is a pogányok gonoszsága, kapzsisága, erkölcstelensége. Ugyanebben a fejezetben Urunk hasonlót mondott a hírhedten gonosz pogány városról, Sodomáról. Más szóval, Tírusz és Szidón állapota annyira rosszra fordult a történelem során, hogy Krisztus így beszélhetett róluk, sőt, Sodomához hasonlította őket. Mindezekből láthatjuk: a kezdeti jó kapcsolatok után elrettentő példává vált ez a két város a zsidó nép számára. Az okokat, mint mondtam, szétszórva találjuk a Szentírásban, az egyikről beszél Ámós alapigénkben.

Ennyit tehát Tírusz történetéről és hátteréről. Most térjünk rá arra a konkrét bűnre, amellyel Isten vádolja őket, miszerint „*nem emlékeztek meg a testvéri frigyről*”, szövetségről.

Mire utal ez? Milyen testvéri szövetségről beszél Ámós? Néhányan arra gondolnak, hogy Tírusz és Izráel kapcsolatáról van szó. Amint hallhattuk, Dávid és Salamon király idejében a két ország királyai szövetséget kötöttek egymással. Hírám király Salamont egyenesen atyjafiának nevezte (1Kir 9,13), tehát úgy beszélt róla, mint testvéréről. Sokan emiatt arra gondolnak, hogy amikor Ámós „*testvéri frigyről*” beszél, akkor erre a szövetségre gondol. Ámós viszont több száz évvel ezután élt, tehát kérdés, hogy valóban erről van-e szó. Ha igen, akkor e szerint a magyarázat szerint mi Tírusz bűne? Az, hogy elfeledtek a több száz évvel korábbi szövetségről a két nép között, és most szövetségszegőként nemcsak elárulják a zsidókat, hanem egyenesen ők taszítják rabszolgaságba saját szövetségesüket. Így is lehetne értelmezni az igét, de bevallom, hogy nekem kicsit erőltetettnek tűnik ez a fajta magyarázat a nagy időbeli távolság miatt, illetve sok más gyenge pontja is van, amivel nem fárasztom a Testvéreket.

Inkább azokkal a bibliamagyarázókkal értek egyet, akik azt mondják, hogy a föníciaiak a zsidókat kiszolgáltatták az edomitáknak (amiről Ámós beszél is), holott tudták, hogy a két nép egymás testvére, azaz testvéri frigy, szövetség van közöttük Ézsau és Jákób, a két nép ősei miatt. Tehát a bűnük az, hogy bár tudták, hogy milyen testvéri kapcsolat van közöttük, mégis rabszolgaként, kegyetlenkedésre odaadták a zsidó foglyokat, mert tudták, hogy az edomiták gyűlölik őket, és kegyetlenkedni fognak velük. Így már értjük, hogy a tettük mennyire súlyos. A következő volt ugyanis a helyzet. Edom népe, ahogyan majd a folytatásban látni fogjuk, minden mértéket meghaladó módon gyűlölte Izráel népét. Ámós próféta a következő versekben ezt írja arról, hogy Edom mit tett testvérével: „*fegyverrel űzte saját atyjafiát, és elfojtotta szívében az irgalmasságot, és haragja szüntelen tépett, és dühösködését mindvégig fenntartotta*”. Ez volt Edom szívében Izráel iránt. Nem hétköznapi módon gyűlölték tehát az edomiták a testvérnépüket, hanem úgy, hogy azon másoknak is meg kellett volna döbenniük. 'Hogy gyűlölheted azt, akivel egy atyától, Izsáktól származol?' Ha lett volna valami emberség a tírusziakban, ezen a gyűlöleten meg kellett volna döbenniük. Hogyan jön a képbe Tírusz? Úgy, hogy a foglyul ejtett zsidókat ők szolgáltatták ki az edomitáknak. Bár ismerték, hogy milyen gyűlölettel vannak irántuk, mégsem könyörültek foglyaikon, hanem átadták őket, tudva azt, hogy mi fog történni velük. Az Úr pedig ezzel kapcsolatosan mondja, hogy aki ilyen ügybe keveredik, az semmiképpen sem mentegetheti magát, és tarthatja magát ártatlannak. Azaz: ha tudom, hogy valaki a saját testvére vesztét akarja, mindenáron tönkre akarja tenni őt, akkor azt a dolgot nekem meg kell vizsgálnom, állást kell foglalnom, ha akarom, ha nem. Döntennem kell, különösen is, ha én vagyok a harmadik fél, aki meghatározhatja, hogy hogyan alakulnak a továbbiak. Ha nem irtózom attól, hogy részt vegyek egy ilyen kegyetlenkedésben, egy ilyen embertelen bűnben, amely során az egyik testvér a másikat kínozza, ha én ettől nem határolódom el, és részt veszek benne, kiszolgáltatom

az illetőt, akkor magam is bűnös vagyok ugyanabban a bűnben. Ez az, amit itt Isten határozottan állít. Amikor tehát a tírusziak látták, hogy az edomiták kegyetlenül tombolnak a zsidókkal szemben, meg kellett volna mutatniuk az edomitáknak, hogy mennyire embertelenek vagytok, és nem lett volna szabad átadniuk a zsidókat nekik. Nem hívó magatartást várok én itt egy pogány nemzetől, hanem csak egyszerű emberséget. Kereskedőként valószínűleg a tírusziak más nemzetnek is el tudták volna adni a zsidó foglyaikat, akikről tudhatták, hogy valószínűleg ember módjára bántak volna a rabszolgákkal, legalábbis nem olyan kegyetlenül, mint az edomiták. A próféta tehát azzal vádolja Tírusz városát, hogy nem emlékeztek meg a két nép közötti testvéri szövetségről, sem nem vették figyelembe az edomiták kegyetlenkedéseit, és így hozzájárultak azok bűneihez, amelyeket a zsidók ellen követek el. Az edomiták szövetség-szegők voltak, amikor testvérnépükkel szemben kegyetlenkedtek. Ebben a szövetség-szegésben vett részt tehát Tírusz is azáltal, hogy kiszolgáltatta a zsidókat az edomitáknak.

Mindezek tisztázása után feltehetjük a szokásos kérdésünket: mi közünk van nekünk ehhez a történelmi tragédiához? Nem vagyunk emberkereskedők, nem fogjuk magunkat hasonló helyzetben találni reménység szerint. Mindez igaz, viszont ahogyan vasárnap is, meg előző alkalmakon is hangsúlyoztam, úgy most is szeretném, hogy minden gonosz tett mögött valamiféle lelki folyamat, lelki torzulás, valamilyen bűn áll. Ha a tírusziak tette mögötti bűnököt megértjük, akkor látni fogjuk, hogy azok minket is kísérhetnek.

Ebben segít nekünk Ámós próféta, hogy ezeket megértsük, aki három dolgot emel ki az ítélet kihirdetésekor, három bűnre mutat rá. Az első bűn az, amit a „nem emlékeztek” szavakkal fejezett ki. Mit tettek valójában a tírusziak, amikor nem emlékeztek a két nép közötti kapcsolatra? Nem azt, hogy szenilis ember módjára elfelejtették volna a dolgot. Minden nép tudta, hogy milyen kapcsolat áll fenn az izráelita és az edomita nép között, erről nem lehetett csak úgy elfelejtkezni. Nem ez történt tehát, hanem az, hogy a tírusziak egyszerűen úgy döntöttek, hogy figyelmen kívül hagyják ezt a szövetséget. Egy meglévő kapcsolatot semmibe vettek, mint hogyha az nem létezne. Sajnos ezt meg lehet tenni: egy fennálló, szoros kapcsolatot sajnos lehet semmibe venni és nem törődni vele. Ez a nem emlékezés egy olyan lelkületről beszél nekünk, amely nem akar figyelni valami nagyon is valóságos dologra azért, hogy saját bűnét, bűneit igazolja, és önmagát mentegesse. Nem emlékeztek, mert így könnyebb volt eladni a foglyokat. Nem akartak emlékezni, mert nem akartak a bűnös szerepében feltűnni. Ez a 'nem törődöm vele' lelkiület uralkodik el sokszor bennünk, és közben nem vesszük észre, hogy ez által súlyos bűnökben válunk részestársakká. Szoktuk úgy is emlegetni ezt a bűnt, hogy 'szemet hunyok fölötte'. 'Nem törődöm vele.' 'Mert amit nem látok, az valójában nincs is' – hitegetik sokan magukat. A veszekedéssel, vitával, aminek részese lehetek, nem törődöm, elfordulok, szemet hunyok fölötte, mert akkor már nincs is közöm hozzá. De ez nem így működik, Isten szemében nem. Azt hiszik, hogyha tudnak a dologról, hogy mi fog következni, mégis hagyják megtörténni, és mivel nem látták, ezért

úgy gondolják, hogy ők ártatlanok. 'Tudom, hogy mi következik, de én nem voltam ott.' Mentegetjük magunkat, ugye? Úgy, mint Pilátus. Tipikus példája ez, hogy Pilátus mit hitt Krisztus elítélésekor, és hogyan cselekedett. Tudta, hogy a zsidók mit akarnak tenni Krisztussal, hogy meg akarják Őt ölni, mégis kiszolgáltatta nekik, és hogyan mentegette magát? 'Mosom kezeimet, „*ártatlan vagyok ennek az igaz embernek a véréből*” és halálától.' Így akarta magát tisztára mosni az alól a vád alól, hogy ő is résztárs volt Krisztus elítélésében. Pedig ezzel a gesztussal nem mentette meg magát, Isten előtt nem. Ha valakinek, akkor hát Pilátusnak volt rá lehetősége, volt joga és volt hatalma, hogy megmentse Krisztust, de nem tette, így ő is részessé vált az Ő elítélésének és megöletésének bűnében.

Hasonló módon, visszatérve Tíruszra: ugyanúgy kiszolgáltatta a zsidókat az edomiták haragjának, hagyva, hogy azt csináljanak velük, amit akarnak. Felvetődhet a kérdés, hogy vajon miért tették ezt a zsidókkal. Láttuk, hogy korábban milyen szoros, szinte testvéri kapcsolat volt a két nemzet között. Akkor most miért nem törődnek azzal, hogy mi lesz velük? Isten valahogyan a kezükbe adta az izráelitákat egy háború, egy csata során, és bár nem volt elvárható tőlük, hogy hívó emberként viselkedjenek a foglyaikkal, de a közös múltjukra nézve legalább annyi emberséget el lehetett volna várni tőlük, hogy ne az edomitáknak adják át őket, hanem valaki másnak. Ők azonban megkeményítették a szívüket, szándékosan nem emlékeztek meg a két nép közötti szövetségről, kapcsolatáról, az edomiták embertelenségéről, és kiszolgáltatták őket kínzóiknak. Miért? Miért teszi ezt az ember? Miért huny szemet? Miért csinál úgy, mint hogyha ez őt nem érintené? Most csak két választ hadd adjak (több is van): vagy közömbösségből, vagy gyűlöletből. Közömbösségből, ha nem érdekelték őket, hogy mi fog történni a zsidókkal, csak a saját sorsuk. 'Engem nem érdekel, hogy mi lesz a másikkal; nekem menjenek rendben a dolgaim.' Lehet, hogy csak az edomiták kedvében akartak járni, és ezért nem törődtek a zsidók sorsával. Lehet, hogy kereskedőként így akarták belopni magukat egy nép szívébe, és új piacot reméltek maguknak. Nem tudjuk biztosra, hogy ez volt-e a helyzet. Lehet, hogy csak haszonszerzés volt a céljuk. De akárhogy is volt, a közömbösség a szeretetlenség egyik formája, amikor az ember leginkább önmagával van eltelve, annyira, hogy nem törődik másokkal. A közömbösség nem járható út egy keresztyén számára. Vagy pedig gyűlöletből cselekedtek, ez is lehetséges, valami miatt megharagudtak az izráelitákra. Akárhogyan is volt, a tírusziak nem akartak emlékezni arra, hogy ennek a két népnek békében kellene élnie egymással, hiszen testvérek.

Ha nem is pont ilyen szituációban, de hasonló helyzetben mi is találhatjuk magunkat. Adott két ember – akár testvérek, akár az Úrban testvérek, vagy csak barátok –, akiknek szeretniük kellene egymást, de az egyik mégis gyűlöli a másikat, és ott akar ártani neki, ahol csak tud. Előfordulhat olyan helyzet, amikor mi leszünk a harmadik fél, mint Tírusz. Valami tudomásunkra jut a békésebb félről, valahogyan ki tudnánk szolgáltatni őt a haragvónak úgy, hogy az ártani tudjon neki. Mit teszünk ebben a helyzetben? A tírusziak odadobták a

haragvó fél elé a kiszolgáltatottat, hadd cselekedjen vele bármit, amit akar saját haragja, indulatai szerint. 'Az nem a mi hibánk' – mentegetik magukat. Mit teszünk mi, Testvérek? Sőt, inkább hadd kérdezzek rá másként: milyen szándék, milyen szív áll döntésünk és tettünk mögött? Mert ez a fő kérdés! Mit akarunk tenni? Látjuk, hogy két fél között megromlott a szoros kapcsolat, ami korábban még példaértékű is lehetett, amelynek összekötnie, és nem elválasztania kellene őket egymástól. Mit teszünk mi, mit akarunk? Azt, hogy a két fél kibéküljön, és kapcsolatuk jobb legyen a mostaninál? Vagy egyáltalán nem érdekel minket az, hogy ők hogyan vannak egymással? 'Én nem akarok ebbe belefolyani.' Közömbösök vagyunk, vagy esetleg gyűlölet, harag van a szívünkben, vagy pedig Isten Szentlelke vezet minket? Krisztus boldognak mondja a békességre igyekvőket és azokat, akik másokat megbékéltetnek. Mint mondtam, Tírusz lakóitól, mint pogányoktól, nem lehetett elvárni, hogy hívó emberként cselekedjenek. De ránk Krisztus nem többet bízott? Ott, ahol háborúskodás van, nem azt, hogy törekedjünk a békére? Ami rajtunk áll, azt nem kell megtennünk ennek érdekében? Nem mindig fogjuk tudni elérni a célokat, nem minden háborúskodást a mi feladatunk megszüntetni, de abban, ami a környezetünkben van, amiben érintettek vagyunk, nincs felelősségünk? Tírusz esete által Isten határozottan figyelmeztet minket, hogy ne váljunk részesévé mások gyűlölködésének, ne segítsük az egyik felet abban, hogy a másiknak ártson. Ez tehát a mi felelősségünk. Ez pedig azzal kezdődik, hogy nem hunyjuk be a szemünket, nem csinálunk úgy, mint akik nem emlékeznek arra, hogy milyen kapcsolat, testvéri viszony áll fenn a két fél között, hanem nagyon is törődünk ezzel, és ami rajtunk áll, megteszünk mindent annak érdekében, hogy megakadályozzuk egy olyan bűnt, aminek bekövetkeztére szinte biztosan lehet számítani. Ha Isten lehetőséget ad nekünk megelőzni valamit, akkor felelősségünk is van, hogy meg is tesszük ezt. Ilyen szövetségi kapcsolat lehet egy házasság; ilyen szoros kötelék lehet két barát között; vagy két hívó ember között; vagy éppen egy munkahelyi kapcsolat is válhat ilyen fontossá. Ne mentegessük magunkat, hogy a gonoszt nem mi követjük el, hanem a másik. Isten szerint bűn az is, ha kiszolgáltatom az egyiket a másiknak, hogy az gonoszul bánjon vele. A Jak 4,17 figyelmeztet: „*Aki azért tudna jót cselekedni, és nem cselekeszik, bűne az annak*”.

A második dolog, amit Ámós próféta kiemel, az, hogy a két nép között nem akármilyen kapcsolat, hanem testvéri kötelék állt fenn. Ez pedig az egyik legszorosabb kapcsolat a földön. Természetesen kapcsolataink között különbségek vannak. Más az, amikor valaki valakinek az ismerőse, vagy idegen a számára; más az, ha barátokról beszélünk, és más, ha munkatársakról; más a házassági szövetség, és más a vér szerinti rokonság. A lényegét értjük: a testvéri kapcsolatok a legszorosabbak közé tartoznak ebben az életben. Pont ezért, amikor az egyik ember árt a másiknak, akkor ezt a bűnt csak súlyosbítja az a körülmény, hogy az a másik nem egy idegen, hanem a saját testvére, akit szeretnie kellene. Az is bűn, ha a felebarátunk ellen vétünk, de testvér ellen még nagyobb gonoszság vétkezni – ezt bátran kimondhatjuk. Amikor az edomiták gyű-

lőtték az izráelieket, és kegyetlenkedtek velük szemben, a tírusziaknak el kellett volna borzadniuk ettől, hogy 'te a saját testvéredet gyűlölöd ennyire'. Testvér a testvér ellen támad, kínozza őt halálig. Tírusz bűnének súlyossága részben tehát ebben állt, hogy még a természetesnek mondható kapcsolatot, a testvéri viszonyt is semmibe veszi, és ahelyett, hogy némi emberséget mutatva a zsidók felé, ezzel szembesítve Edomot bűneivel, inkább maga teremtette meg annak lehetőségét, hogy az egyik kegyetlenkedjen a másikkal szemben. Látjuk, hogy mi az, amit Isten itt annyira elítél? A természetes kapcsolatok megvetését, lebecsülését, és azoknak az erőknek a támogatását, amelyek ezeket a szoros kötelékeket szét akarják szakítani, le akarják rombolni és semmibe akarják venni. Napjainkban is zajlik egy nagy ideológiai támadás az ilyen szoros kapcsolatok ellen. A családon belüli kapcsolatok – mind a házasság, mind maga a család fogalma, mind a szülő-gyermek kapcsolat – hatalmas támadás alatt állnak. Lassan már a biológiai ételemben vett természetet is támadják. Minden kapcsolatot megkérdőjelez korunk. Nem mindegy, hogy mi közömbösen nézzük ezeket, vagy még közre is játszunk hallgatásunkkal, vagy pedig hívként megbecsüljük egymást, és a szeretetre, békére törekszünk, és hirdetjük, hogy ezeknek a kapcsolatoknak igenis van értéke, mert az Úr teremtette így az embert, és alkotta meg társadalmunkat, hogy ilyen kapcsolatokban éljük a mindennapjainkat. Egy férfi egy nővel, család keretén belül, gyermekeket vállalva. A barátok között legyen szoros szövetség. A hívő a hívőt testvérnek hívja.

Mert még inkább igaz mindaz, amit a próféta mond, a hívők közötti testvéri kapcsolatokra. Krisztus azt mondja, hogy aki menyei Atyánk akaratát cselekszi, az az Ő testvére. Személyesen úgy mondja, hogy „*az az én fiútestvérem és nőtestvérem és az én anyám*” (Mk 3,35). Testvérek, Urunk kereszthalála és a mi újjáteremtésünk által új és szoros lelki kapcsolatot hozott létre hívő és hívő között, amit az Igében megerősít úgy, hogy egymás testvéreinek nevez minket. Más helyen pedig azt mondja, hogy ahogyan a test tagjai szorosán összekapcsolódnak, együtt élnek, úgy kellene nekünk is együtt élni és megbecsülni a kapcsolatainkat. A kérdés az: hisszük-e ezt? Ilyen egyszerű a kérdés: hiszed-e, hogy Isten szemében igen felbecsült, nagyra értékelt kapcsolat jött létre közted és a másik hívő között Krisztus halála és feltámadása által? Mindig elszomorító, amikor testvér a testvért bántja, amikor háta mögött pletykálkodik, amikor rágalmakat terjeszt róla, amikor kiszolgáltatja azoknak, akikről tudja, hogy ártani fognak neki. Tírusz esete emlékeztessen minket a közöttünk lévő testvéri kapcsolatra, és arra, hogy egymást védenünk, szeretnünk, becsülnünk és értékelnünk kell. Nem feledkezhetünk el a testvéri kapcsolatokról. A megromlott kapcsolatokban a feleket védenünk kell egymástól, törekednünk kell a békeesség helyreállítására, amennyiben rajtunk áll, és mindent meg kell tennünk, hogy a felek Isten előtt békéljenek meg. Miért? Mert Krisztus egymás testvéreivé tett minket, ami tény, és nem egy lehetőség. Sokan tévesen gondolkoznak a gyülekezetről és a testvéri kapcsolatról. Azt hiszik, hogy létrejöhet szoros kapcsolat testvér és testvér között. Az a baj, hogy rossz igeidőt

használunk. Ez nem jövő, ez múlt. Mert Krisztus egymás testvérévé tett minket, és ez tény, nem egy lehetőség. Attól még, hogy nem szeretjük a másikat, nem tudunk róla annyi mindent, mint barátainkról, ő ugyanúgy testvéred marad Krisztusban, és ott lesz veled együtt a menyben, mint te vagy én. Erről nem mi döntünk, hanem az Úr döntött! Hála Neki! Pont ezért nekünk az legyen a kérdésünk: elhiszem-e, hogy a másik Krisztusban testvérem, és ebből a hitünk-ből származnak-e olyan cselekedetek, amelyek a szeretetet és békességet mozdíják elő? Tírusz viselkedésével ellentétben.

Különösen is fontos ez, hiszen a próféta szerint a két nép a testvéri kapcsolat mellett szövetségi kapcsolatban is állt egymással. Harmadszor ezt hangsúlyozza Ámós. Nemcsak azt mondta, hogy testvérek voltak: testvéri szövetség volt közöttük. Itt a szövetség héber szavát használja a próféta. Frigynek fordítja Károli (házasságon belüli frigy), ami ugyanazt jelenti, mint a szövetség. A szövetségi kapcsolat – tudjuk jól – annyit jelent, hogy a felek ígéretet tesznek a másikhoz való hűsége és a másik megsegítésére. Egyúttal a szövetség tartalmazza és kilátásba helyezi a büntetést is a szövetségszegőre nézve. Az Úr maga bünteti meg a szövetségszegőt. Isten Mózes könyveiben Izráelnek határozottan megtiltotta, hogy ártsanak Edom népének, mivel testvéreik ők. Edom azonban ezt figyelmen kívül hagyta, így szövetségszegővé vált. Tírusz ebben segédkezett neki, így bűnüknek ő is részese lett. Ez szerződészegés – mai kifejezéssel élve –, ez árulás, Tírusz részéről pedig az erre való buzdítás, az ebben való segédkezés, ami – az ítéletből láthatjuk – Isten szemében nagy gonoszság. Mindezt ráadásul Isten népével szemben követték el, nem törődve azzal, hogy az Úr szövetségi kapcsolatban áll Izráellel. Tehát itt nemcsak egy másik emberről van szó, hanem olyanról, akit az Úr szeret. Minden hűtlensége, minden árulása ellenére is. Amikor Tírusz Izráel népével szemben követte el ezeket a bűnöket, az Úr ellen is vétkezett. Isten pedig ezt nem hagyja büntetlenül, hiszen szereti és megvédi az Ő népét.

A Biblia szövetségekkal kapcsolatos teljes tanítását nincs idő kifejteni, most csak igénk kapcsán annyit hadd említsek – ahogy már részben utaltam rá –, hogy napjainkban is vannak hívők és hívők, valamint hívők és hitetlenek közötti szövetségek, csak mi nem szövetségnek hívjuk, hanem kapcsolatnak, szerződésnek vagy bármi másnak. Ezek lehetnek munkaszerződések, politikai szövetségek, baráti, házassági szövetségek, gyülekezeti elköteleződések. Ezekben Urunk tőlünk, hívőktől hűséget, szeretetet, szavahihetőséget vár, hogy ígéreteink szerint cselekedjünk, és az igenünk legyen mindig igen, a nemünk legyen nem. Ahol háborúság van, ott törekedjünk a béke megteremtésére. Életünk szerves része ez, amelyek kapcsolatainkat meg kellene határoznia, bár a világ egyre inkább a felé halad, hogy a jog segítségével egyre inkább kibújjunk önként vállalt kötelezettségeink alól, és inkább jogainkat hangoztassuk, hogy a másinak mit kellene tennie, ne pedig azzal törődjünk, hogy nekünk mit kellene tennünk. Az ebbéli kísértések sajnos támadják házasságainkat, munkáinkat, de még testvéri kapcsolatainkat is, hogy inkább többet várook el, mint hogy észrevegyem, én mit tehetek. Ebben az egyensúly sajnos nagyon felborult az

elmúlt századokban. Az ember szereti inkább a jogot követelni magának, mintsem kötelezettségeiről beszélni, és érezni annak súlyát, hogy nekem is tennem lehet valamit. Tíruszt az Úr megbüntette bűnéért, de tudjuk jól, hogy Krisztus értünk, hívőkért szenvedett. Ezért most hadd hívjak mindenkit arra, hogy álljunk a kereszt alá, és vigyük elé az ilyen bűneinket. Ha házastársi szövetségedről valamilyen módon elfeledkeztél (nem házasságtöréssel, máshogyan is lehet; de azzal is akár): Krisztusnál van kegyelem és bocsánat. Lehet, hogy megcsaltunk valakit egy üzleti szerződésben: Krisztusnál van kegyelem és bocsánat. Lehet, hogy elárultál egy testvért vagy egy közeli barátot, kiszolgáltattad mások rossz nyelvének, vagy éppen más indulatnak: Krisztusnál van erre bocsánat. Jézus azt mondja nekünk, hogy menjünk Őhöz, találjunk kegyelmet és bocsánatot, de azért, hogy utána elmenve Tőle, többé ne vétkezzünk, hogy ne maradjunk meg ebben a bűnben.

Az Úr meg akar újítani minket, hogy legyünk figyelemmel az ilyen szövetségekre, értékeljük azokat, emlékezzünk meg azokról, tartsuk fontosnak azokat a kapcsolatokat, amelyekbe az Úr belehelyezett minket, és arra, hogy mit vállaltunk. Ha tudjuk, akadályozzuk meg mások bűnének elkövetését, és ott, ahol lehet, törekedjünk a béke megteremtésére. Ez sokszor hosszú folyamat, nem egy-két beszélgetés. Van, hogy hetek, hónapok vagy akár évek kellenek hozzá, de attól még ez a szolgálat a miénk: a békesség képviselője, a kapcsolatok értékelése, és ezáltal is az Úr dicsőítése. Isten Szentlelke vezessen mind ezekben, és segítsen minket az Ő kegyelme által, hogy az Ő indulata legyen bennünk, ne pedig az óemberé.

Imádkozzunk!

Urunk, Istenünk, alázattal jövünk Eléd, mert igéd leleplez, szívünk mélyében lévő bűnöket hoz felszínre, megaláz, és bűnbánatra indít. Ezért szeretnénk Eléd járulni, Hozzád jönni, a kegyelem királyi trónusához, és a golgotai keresztre nézve csak kegyelmedben szeretnénk bízni.

Kérünk, bocsásd meg mindazokat a bűnöket, amelyekről az Igében beszéltél, amelyek érintenek bennünket valamilyen formában. És kérünk, hogy újíts meg bennünket Szentlelked által, formálj minket magadhoz hasonlóvá, aki mindig hű maradtál hűtlen népedhez is, a szövetségszegő Izráelt sosem hagytad el. És bár ítéleteiddel megbüntetted őt, ahogy azt előre a szövetségben megígérted, de ezt is azért tetted, hogy legyenek Hozzád térők, legyen maradék, aki megtér. Kérünk, hogy ez az indulat, a békességre törekvés és a Te szereteted legyen bennünk is. Állítsd helyre megromlott kapcsolatainkat, erősítsd a meglévőket, és mindenekelőtt dicsőítsd magadat ezekben is.

Hálát adunk gyülekezetünkért, azért, hogy az országos szintet szinte meghaladó mértékben együtt lehetünk hívők alkalomról alkalomra, segíts egymást becsülnünk, egymás hite által épülnünk, és közösen boldogabbnak lenni Benned, örülni a Te kegyelmednek, és szolgálni Neked és egymásnak.

Kérünk családi kapcsolatainkat is állítsd helyre. Nem ámítasz bennünket, Urunk, azt mondja az Ige: *„amennyire rajtatok áll, minden emberrel békes-*

ségesen éljetelek”. Valamikor nem rajtunk áll, és ezért, fájdalmas, de megromlott kapcsolatainkat nem tudjuk helyre hozni, de köszönjük, hogy imádkozni imádkozhatunk egymásért, és Eléd hozhatjuk szereteteinket, akik akár hitünk miatt, vagy akár ok nélkül haragszanak és gyűlölködnek, mint Edom Izráelre. Kérünk, adj nekik szabadulást ebből, de ha a mi szívünkben van ilyen, ha mi haragszunk így, ha mi nem tudunk valakit megkeresni, akkor kérünk, hogy minket is szabadíts meg. Könyörülj rajtunk is.

Így könyörgünk magyar népünkért, add, hogy észrevegye, Rád van egyedül szükségünk, a Szabadítóra, adj, kérünk, ébredést, Hozzád térést. Könyörgünk vezetőinkért, Szentlelked vezesse őket a mai politikában, naponkénti döntéseikben, az ingoványos talajon, amelyen járnak. Kérünk, segíts, hogy a Szentírás értékeihez ragaszkodjanak. És kérünk, adj nekik is Hozzád térést.

Könyörgünk békéért a szomszédban, őrizd, kérünk, magyar testvéreinket országon belül, határon túl. És kérünk, hogy mindenhol a Te népedet erősítsd a belső ember szerint, adj nekünk növekedést a Te kegyelmedben és a Te ismerettedben, mert ezáltal változik az életünk, és csak ezáltal szentelsz meg bennünket, viszel előrébb az engedelmesség útján.

Könyörgünk betegeinkért, adj nekik gyógyulást; gyászolóinkért, Te legyél az ő vigasztalójuk és reménységük.

És kérünk a fiatalokért, akik felvételiztek, a napokban kiderülő ponthatárokért. Add, Urunk, hogy a Te akaratodat alázattal és örömmel tudják fogadni.

Kérünk a csendesheteken levőkért, köszönjük, hogy ilyen alkalmakat teremtesz, áldd meg az ott levőket igéddel, Szentlelked munkájával.

Maradj velünk ígéreted szerint minden napon, őrizz minket addig, amíg visszatérsz. És segíts, Urunk, csak Benned bízunk. Ahogy Dávid énekelte: legyél Te a mi kővárunk, bástyánk, kősziklánk, Te legyél valóban a mi nyugodaljunk.

Így maradj velünk kegyelmeddel szent Fiadért, Krisztusért!

Ámen.

62. ének

1. Az én lel - kem szép csen - de - sen
Nyug - szik csak az Úr Is - ten - ben,
Mert csak ő az én üd - vös - sé - gem.
Ő né - kem e - rős kő - vá - ram,
Meg - tar - tóm és én ol - tal - mam,
Min - den go - nosz - tól meg - ment en - gem.

2. Azért, szívem, reménységed / Csak az Úr Istenben vessed,
Élj csak az ő segedelmével! / Ő nekem magas köszálam,
Oltalmam és erős bástyám, / Hogy soha ne tántorodjam el.
3. Az Isten én üdvösségem, / Erősségem, dicsőségem;
Bízatok azért csak őbenne! / Előtte ti szíveteket,
Töltsétek ki lelketeket, / Ő legyen lelkünk segedelme!
4. Ne bízatok erőszakban, / Hamisan szerzett zsákmányban,
Mulanó dolgon ne kapjatok! / Ha sokasul ti kincsetek,
Abban ne bízzék szívetek, / Mert nem állandó gazdagságtok.
5. Az Isten egy szót szólt egyszer, / Melyet én hallottam kétszer:
Hogy nagy ereje vagyon néki. / A kegyesség, Uram, tied,
És te nyilván megfizeted, / Akinek dolga mint érdemli.